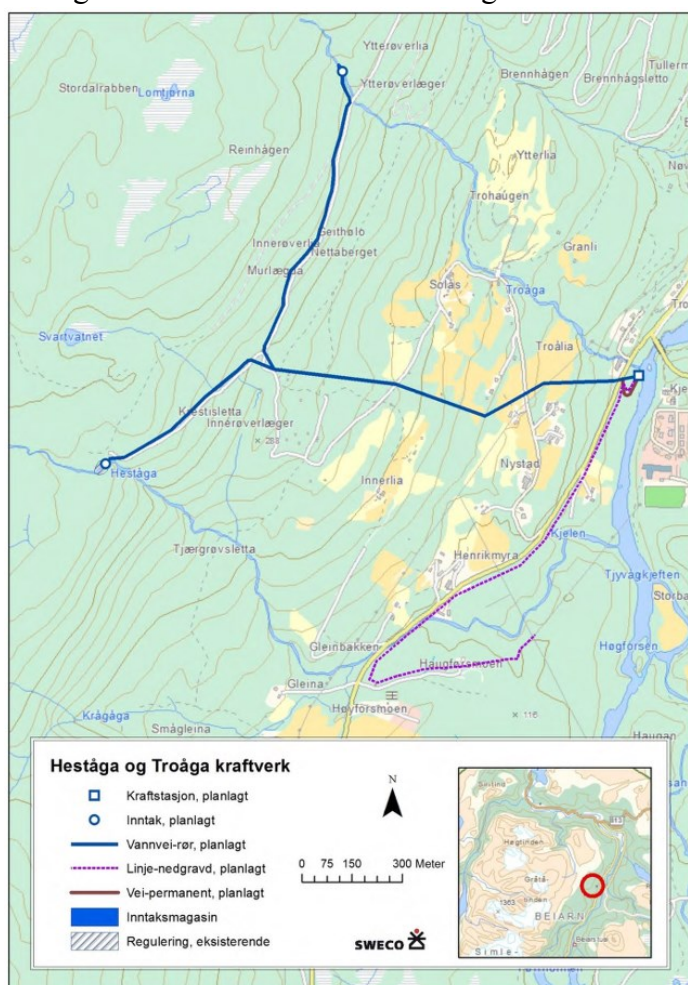

Heståga / Troåga Kraftverk – Beiarn kommune

Bakgrunn

Beiarkraft AS søker om konsesjon for å bygge Heståga / Troåga kraftverk, med tilhørende kraftlinjer. Elvene Heståga og Troåga ligger i Beiardalen, ca. en km sør for tettstedet Trones. Begge elvene renner ut i det nasjonale laksevasdraget Beiarelva, fra vestsiden. Heståga 400 m nedstrøms vandringshinderet Høgforsen og Troåga 1000 m nedstrøms. Kraftverket skal ha to inntak; ett i Heståga og ett i Troåga. I Heståga vil eksisterende inntaksdam til et vannverk benyttes. Vannverket forsyner i dag fire abonnenter i Trolia. Vannveien er planlagt som nedgravde rør mellom de to elvene (se figur 1). Lengden på vannveien vil tilsammen bli 2730m, og omtrent halve veien vil følge eksisterende skogsbilvei. Kraftstasjonen vil bygges like ved Troåga sitt utløp i Beiarelva, og vannet vil slippes ut der.

Kraftverket vil ha en installert effekt på 3,8 MW, og beregnet årlig produksjon er på 9,6 GWh (tilsvarende strømforbruket til 480 husstander). Det vil produseres 2,3 GWh om vinteren og 7,3 GWh om sommeren. Fra kraftstasjonen er det planlagt å grave ned en 22kV jordkabel 320 m fram til tilknytningspunktet i vest. Det vil også bli behov for 130m permanent vei til kraftstasjonen. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 30 l/s om sommeren og 20 l/s om vinteren i Heståga. I Troåga vil minstevannføringen være på 20 l/s om sommeren og 10 l/s om vinteren. Minstevannføringen tilsvarer 5-percentilene for sommer og vinter, som vil si de 5% av dagene i året med minst vannføring.

Figur 1 viser projektskisse for Heståga / Troåga kraftverk.

Tabell 1 Oppsummering av konsesjonssøknadens vurdering av verdier i tiltaksområdet og konsekvens ved bygging av Heståga / Troåga kraftverk (sammenfattet av søker).

Fagtema	Dagens verdi	Konsekvens
Rødlistearter	Liten til middels	Liten negativ
Terrestrisk miljø	Liten til middels	Liten til middels negativ
Akvatisk miljø	Liten	Liten negativ
Landskap	Middels	Middels negativ
Sammenhengende naturområder	Middels til stor	Liten negativ
Kulturminner og kulturmiljø	Liten til middels	Ubetydelig til liten negativ
Reindrift	Middels/liten	Liten negativ/ ubetydelig
Jord- og skogressurser	Liten til middels	Liten negativ
Ferskvannsressurser	Liten	Liten
Brukerinteresser	Middels	Liten negativ

Tiltakshavers forslag til avbøtende tiltak:

- Minstevannføring
- Revegetering med den naturlige floraen på stedet.
- Tilpasse anleggsarbeidet slik at reinen blir forstyrret så lite som mulig.

Opplysninger om fylkeskommunens ansvarsområder

Kulturminnefaglig vurdering

Tiltaket er ikke i konflikt med kjente, automatisk fredete eller regionalt viktige kulturminner som fylkeskommunen er delegert forvaltningsansvar for. Potensialet for ukjente kulturminner vurderes som moderat, og fylkeskommunen har ikke behov for å foreta befarings på stedet. Undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 anses som oppfylt. Dersom det skulle bli gitt konsesjon, har tiltakshaver aktsomhets- og meldeplikt hvis en skulle støte på fornminner under markarbeidet, jf. kulturminneloven § 8 andre ledd.

Vannforskriften (Forskrift om rammer for vannforvaltningen)

Planlagt tiltak vil berøre elvene Heståga og Troåga. Elvene er en del av vannforekomsten *Troåga og Heståga* (161-209-R). Vannforekomsten ligger i vannområde Sør-Salten. Miljømålet for vannforekomsten er god økologisk tilstand innen 2021. Ifølge Vann-nett.no er det ingen risiko for at vannforekomsten ikke når miljømålet. Det er NVE som sektormyndighet som skal vurdere om de økologiske forholdene i vannforekomsten vil endres negativt som følge av kraftutbyggingen, og om miljømålet vil nås (vannforskriften §12).

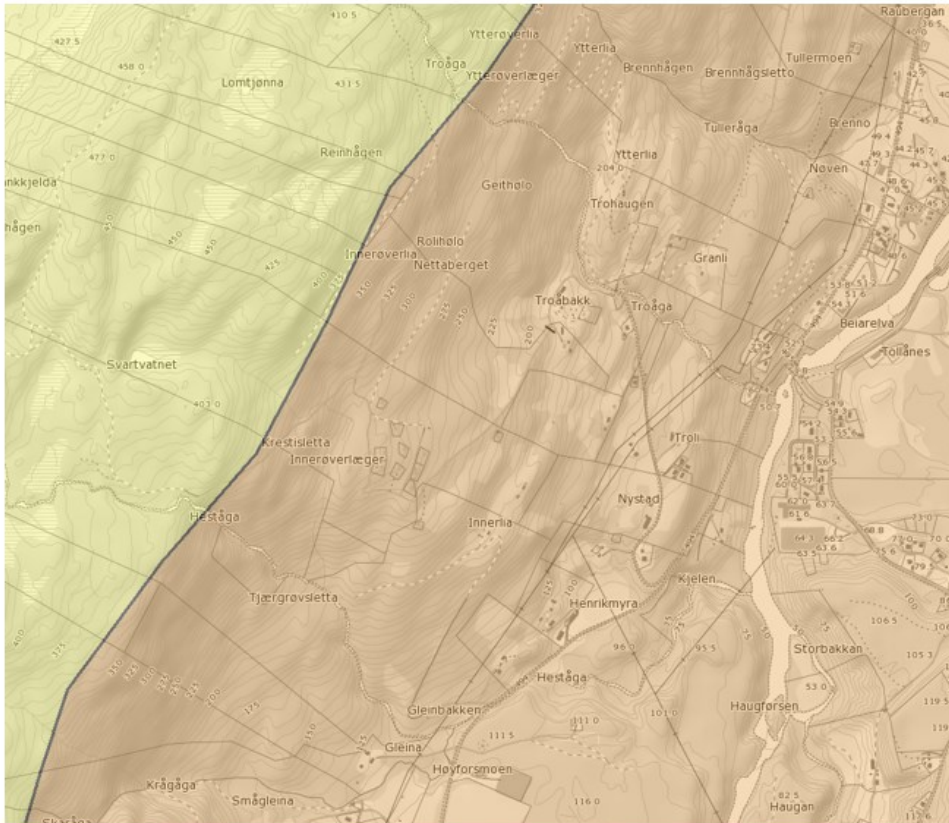
Landskapskartleggingen for Nordland

Kraftverket er planlagt innenfor landskapsområdet «Beiardalen-Trones». Dette er et «åpent dallandskap med infrastruktur og jordbrukspreg (ID GTG-04)». Landskapsområdet er under skoggrensen, har en relativt omfattende bebyggelse og infrastruktur, og har et sterkt jordbrukspreget landskap.

Fra konsesjonssøknaden: *Heståga og Troåga er begge vassdrag som er typiske for regionen med vekselvis stryk, fosser og roligere partier, samt partier der elva forsvinner ned i jorda og ikke er synlig. På prosjektstrekningen har begge elvene fossefall med betydelig*

inntrykksstyrke ved høy vannføring, og som tilfører et viktig preg til elvas nærområde. Begge fossene bidrar til landskapsverdien i det store landskapsrommet. Landskapet har gode landskapskvaliteter som er typisk for regionen, samtidig som det innehar elementer som tilfører et særpreg.

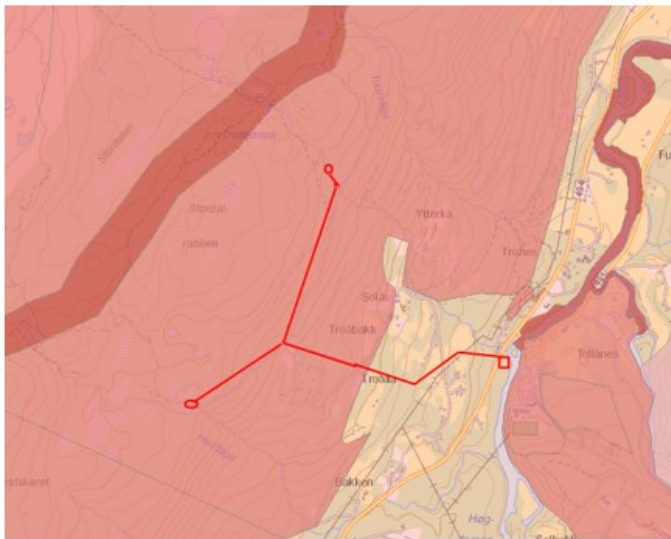
Sammenlignet med lignende landskapstyper, er dette området vurdert å ha stor verdi (verdi 4 av 5 - regional verdi) i landskapskartleggingen.

Figur 2 viser landskapsverdien i området hvor kraftverket er planlagt. Gult tilsvarer middels verdi. Orange tilsvarer stor verdi.

Friluftslivskartlegging

Planlagt tiltak vil påvirke friluftslivsområdet *Troli/Nesli*, som er registrert som *viktig* i naturbase. Området har en høy bruksfrekvens, er tilrettelagt med flere stier og skogsveger som går opp mot Kvalvassfjellet/Osfjellet og den gamle ferdselsveien som er registrert som et *svært viktig* friluftslivsområdet med navnet *Fotefar mot nord*. I tiltaksområdet finnes det flere private hytter og gapahuk. Området blir brukt til bærplukking, jakt, skigåing og i tilknytning til Heståga er det flere grotter, som oppsøkes av privatpersoner og grupper på omvisning.

Figur 3 viser friluftslivsområder i området hvor kraftverket er planlagt. Mørk rød betyr svært viktig friluftsområde, rød tilsvarer viktig friluftsområde.

Andre instansers uttalelse

Eventuelle uttalelser fra andre instanser vil legges ved saken dersom disse foreligger før behandling i Fylkestinget.

Kraftverkets konflikt med miljø og andre arealbruksverdier

Tabell 2. Oversikt over tematiske retningslinjer i småkraftplanen som vil berøres ved en utbygging av Heståga / Troåga kraftverk.

Tema	Aktuelle tema i småkraftplanens kap. 2
Biologisk mangfold Lirype (NT) Bakkesøte (NT)	B2. Man skal være <i>svært restriktiv</i> med å gi tillatelse til tiltak dersom det er fare for at rødlistede arter i kategorien <u>nær truet (NT)</u> blir skadelidende.
Bekkekløft Lokal verdi	Ved registrerte bekkekløfter av liten verdi skal en være <i>restriktiv</i> med å tillate utbygging
Fossesprøyt Lokal verdi	I vassdrag med fossesprøytsoner med liten verdi skal man være <i>restriktiv</i> med å gi tillatelse til utbygging.
Fisk og fiske Redusert vannføring i Beiarelva på grunn av fraført vann. Laks, sjørørret og sjørøye i elva.	I nasjonale laksevassdrag skal det <i>ikke tillates</i> utbygging på lakseførende strekning.
Øvre del av Heståga er ikke lakseførende, Troåga er ikke lakseførende. I nedre del av Heståga er det sjørørret	D4. I sideelver i nasjonale laksevassdrag som ikke er lakseførende skal man være <i>restriktiv</i> med å tillate utbygging og det må dokumenteres at gyte og oppvekstforhold ikke påvirkes i vesentlig grad. D5. I anadrome vassdrag skal man være <i>svært restriktiv</i> med å tillate utbygging som endrer naturlig vannføring, vanntemperatur, vannkvalitet eller vandringsforhold på strekninger med laks, sjørørret og/eller sjørøye.

Reindrift	E4. I øvrige områder for reindrift av middels verdi skal man være <i>varsomme</i> med å tillate utbygging av små vannkraftverk.
Landskap	F2. I landskap av stor verdi skal man være <i>varsomme</i> med å tillate utbygging.
Friluftsliv	I3. For øvrige områder som klassifiseres som viktige friluftsområder, skal man være <i>varsomme</i> med å tillate utbygging og sekundærinngrep som reduserer verdien for friluftslivet.
Samlet vurdering av konsekvenser for miljø og andre arealbruks-verdier	Heståga og Troåga kraftverk tilhører småkraftplanens prioriteringsnivå: <i>Ikke prioriterte</i> Ikke tillates: Utbyggingen planlegges i et område med viktige miljøverdier og det er betydelig risiko for at utbyggingen vil skape stor konflikt med disse verdiene. Avbøtende tiltak kan ikke fjerne eller redusere konflikten. Føre-var-prinsippet tilsier at utbygging ikke skal tillates.
Vurdering av positive samfunnsvirkninger	
Positive samfunns-virkninger	Fylkesrådet vurderer at Heståga / Troåga har middels samfunnsnytte. Heståga / Troåga kraftverk vil årlig bidra med ny fornybar energi tilsvarende 9,6 GWh, hvorav 2,3 GWh vil produseres om vinteren.
Vurdering Heståga / Troåga kraftverk	
Fylkesrådet ber fylkestinget fremme innsigelse til Heståga/Troåga kraftverk slik tiltaket er omsøkt. Kraftverket er vurdert å ha en middels samfunnsnytte, men de negative konsekvensene knyttet til tiltaket vil overskride de positive. Heståga/Troåga kraftverk vil ha negative konsekvenser for rødlistede arter, naturtyper, landskap av stor verdi, viktige friluftslivsområder og fisk. De nederste 120 meterne av Heståga er gyte- og oppvekstområder for sjørørret. Ovenfor vandringshinderet lever stasjonær ørret. Tiltaket vil medføre redusert vannføring på hele elvestrekningen fra inntaket i Heståga. I tillegg vil det bli redusert vannføring i Beiarelda mellom utløpet til Heståga og utløpet til Troåga, ettersom utløpet fra kraftverket blir ved Troåga. Redusert vannføring i Heståga vil medføre redusert leveområde for fisken. Det er forventet at forekomsten av fisk i Heståga vil avta. Fylkesrådet ser at tiltaket vil påvirke lakseførende strekning i et nasjonalt laksevassdrag og vannføringen vil reduseres i gyte og oppvekstområder i sideelven. Fylkesrådet mener derfor at en utbygging ikke kan tillates. I Troåga er det en fossesprøytsone og i Heståga er det bekkekløft, begge av lokal verdi. Det er registrert rødlistede arter i området, og i tillegg kan Beiarn grotteklubb opplyse om at det kan være grotter i området. Landskapet er av stor verdi, med fossene som en sentral del av verdien, da disse er godt synlige fra andre siden av dalen. Redusert vannføring vil endre inntrykket av disse fossene.	